تحلیل

احسان شیخون

ردپای کودتای منطقه‌ای امریکایی در حلقه متحدان ایران

سعودی‌ها و امریکایی‌ها سعی دارند روابط ایران و عراق را زاویه‌دار نشان دهند

آغاز مذاکرات بغداد- واشنگتن، یورش نیروهای ضدتروریسم عراقی به نیروهای کتائب حزب‌الله از زیرمجموعه‌های سازمان بسیج مردمی عراق و بازداشت برخی از آنها که در نهایت با آزادی تمامی افراد بازداشت شده همراه بود، استقرار سامانه موشکی در سفارت امریکا و آزمایش سامانه دفاع هوایی در منطقه الخضراء، برکنار کردن برخی از شخصیت‌های سیاسی که در پست‌های امنیتی کلیدی عراق حضور داشتند (برکناری «فالح الفیاض» از سمت مشاور امور امنیت ملی و منصوب شدن «عبدالغنی الاسدی» به‌عنوان رئیس سرویس امنیت ملی عراق که توسط عبدالمهدی برکنار شده بود)، تلاش دولت عراق برای کاهش وابستگی به برق و گاز ایران با کمک گرفتن از ایالات متحده و عربستان، تلاش اندک در اخراج نیروهای امریکایی برخلاف تصمیم پارلمان عراق و افزایش تحرکات امریکایی‌ها از یک‌سو و از سوی دیگر، شدت یافتن بحران اقتصادی در لبنان، کاهش ارزش لیره لبنان، افزایش تورم و اعتراضات خیابانی، تلاش امریکا و عربستان برای بازگرداندن سعد حریری و صحبت‌های دور از نزاکت سفیر امریکا در لبنان برای شعله‌ور نمودن اختلافات قومی و تضعیف قدرت نفوذ حزب‌الله در جامعه لبنان که با چاشنی تهدید علیه نخست‌وزیر لبنان نیز همراه بوده، در کنار تصویب اخیر قانون قیصر (سزار) جهت محدود کردن روابط اقتصادی تجاری سوریه به ویژه با ایران و لبنان، همگی نشان‌دهنده دور جدیدی از اقدامات ایالات متحده و متحدانش برای کاهش قدرت حضور ایران در منطقه است. در این میان نکاتی باید مورد توجه دستگاه تصمیم‌ساز جمهوری اسلامی ایران قرار گیرد.

> سعودی‌ها و امریکایی‌ها تلاش دارند روابط میان جمهوری اسلامی ایران و عراق را زاویه‌دار نشان دهند. تلاش برای گسترش شایعاتی همچون دست داشتن ایران در حوادث داخلی عراق و خدشه‌دار کردن حاکمیت ملی این کشور و ادعای دستور الکاظمی به از میان برداشتن تصاویر مقام‌معظم‌رهبری‌وسپهبد شهید سلیمانی از معابر و خیابان‌های عراق، در این راستا صورت گرفته است

تحولات اخیر در عراق

با انتخاب «مصطفی الکاظمی» به‌عنوان نخست‌وزیر، امید گروه‌های مختلف عراقی این بود که چهار خط‌مشی مهم دنبال شود: تحول در نظام اقتصادی عراق و به دنبال آن تغییر زیربنایی در وضعیت معیشتی شهروندان عراقی، پایان دادن به حضور و مداخله نظامی ارتش ایالات متحده در عراق، تلاش برای برگزاری انتخابات زودهنگام پارلمان و در نهایت مبارزه با مفسدان و فساد در بخش‌های مختلف سیاسی- اقتصادی عراق. اما آنچه اکنون از عراق می‌بینیم نه تلاش برای انتخابات پارلمانی زودهنگام بوده و نه تغییر در وضع معیشتی مردم و تحولات زیربنایی اقتصادی است. نهایت اینکه با تعرض به مواضع احزاب شیعی آن هم از طرف نیروهای یگان ضدتروریست عراق (حادثه البعیثه) و اخیراً نصب سامانه دفاعی موشکی در سفارت امریکا و نقض حاکمیت ملی عراق، نشانی از خروج امریکایی‌ها نیز دیده نمی‌شود. این در حالی است که سعودی‌ها و امریکایی‌ها تلاش دارند روابط میان جمهوری اسلامی ایران و عراق را زاویه‌دار نشان داده و بیان کنند از زمان روی کار آمدن الکاظمی این اختلافات گسترده شده است. تلاش برای گسترش شایعاتی همچون دست داشتن ایران در حوادث داخلی عراق و خدشه‌دار کردن حاکمیت ملی این کشور و ادعای دستور الکاظمی به از میان برداشتن تصاویر مقام‌معظم‌رهبری و سپهبد شهید سلیمانی از معابر و خیابان‌های عراق، در این راستا صورت گرفته است. این در حالی است که طی سفر اخیر وزیر نیرو به بغداد قرارداد خرید برق از ایران برای دو سال دیگر تمدید و نیمی از مطالبات برق ایران از این کشور آزاد شد. همچنین رفت و آمدهای دیپلماتیک اخیر و آینده پیش‌رو میان مقامات دو کشور، پرده از دست‌های پنهان پروژه غیرعادی‌سازی روابط میان دو کشور برمی‌دارد. در این میان نباید از سایر رخدادهای همزمان با حادثه البعیثه غافل ماند که مهم‌ترین آن تسخیر بلندی‌های «خامتیر» در استان شمالی دهوک به دست ارتش ترکیه طی عملیات نظامی علیه «حزب کارگران کردستان ترکیه» بوده است.

رخدادهای لبنان

پس از اعتراضات گسترده سال قبل در لبنان که با استعفای حریری همراه بود، از ماه گذشته تاکنون شاهد شعله‌ور شدن دوباره ناآرامی‌ها در لبنان به بهانه شرایط نابسامان اقتصادی و کاهش ارزش لیره در برابر دلار هستیم. میشل عون، رئیس‌جمهور لبنان، افزایش قیمت دلار را نشان‌دهنده یک طرح برنامه‌ریزی شده برای تفرقه و هرج و مرج در این کشور می‌داند که از مهر سال قبل تاکنون نزدیک به ۷۰ درصد ارزش لیره در برابر دلار را پایین آورده است. در این میان تحریم‌های قیصر یا همان قانون سزار که ایالات متحده با هدف بر زمین زدن اقتصاد سوریه اعمال نموده است، تلاش دارد مانع از همکاری‌ها و سرمایه‌گذاری اقتصادی- تجاری هر کشور، سازمان و فردی در سراسر جهان با مقامات حکومتی و سازمان‌های سوری شود. این تحریم‌ها مانع از بازسازی کشور جنگ‌زده سوریه نیز خواهد بود. ایالات متحده همچنین اشخاص، نهادها و گروه‌هایی که از کشورهای همسایه سوریه از جمله لبنان، عراق و اردن که در تجارت با سوریه فعال هستند را مورد هدف قرار داده است. این مسئله می‌تواند بر بحران اقتصادی لبنان اثرگذار باشد. بانک‌های لبنانی مدت‌هاست که به‌عنوان رابط برای تجار سوری در اقتصاد جهان عمل می‌کنند. بسیاری از تجار و سرمایه‌داران سوری پول‌های خود را در بانک‌های لبنانی پس‌انداز کرده‌اند و معاملات خود را از مسیر لبنان به انجام می‌رسانند. به این ترتیب لبنان به عنوان یک برگ برنده در روابط اقتصادی سوریه محسوب می‌شود که اخلال در نظام اقتصادی آن ضربه مهلکی بر اقتصاد سوریه وارد می‌نماید. البته در این میان تلاش شده است منازعه سیاسی- اقتصادی رنگ و بویی مذهبی به خود بگیرد که با درایت برخی رهبران اهل تسنن و تشیع لبنان تاکنون موفقیتی حاصل نشده است. به موازات این ناآرامی‌ها، اما فشار بر حزب‌الله لبنان در راستای خلع سلاح مقاومت و کنارگذاردن از صحنه سیاسی لبنان با شدت و ضعف توسط برخی احزاب و گروه‌ها که قصد دارند علت فساد و مشکلات لبنان را بر گردن آنها بیندازند، در جریان است. امریکا و متحدانش می‌کوشند احزاب و گروه‌های مخالف حزب‌الله را بیش از پیش جری و گسترده نمایند و افکار عمومی داخلی را همراه با خود کنند. به این ترتیب با ایجاد ناآرامی‌های داخلی و در نهایت یک شبه جنگ داخلی پروژه به حاشیه راندن حزب‌الله لبنان را عملی سازند. بنابراین هوشیاری تصمیم‌گیران و دستگاه دیپلماسی کشورمان در به حاشیه نرفتن و تله انزوا در منطقه بیش از پیش احساس می‌شود.

گزارش

سیدرحیم نعمتی

سربرآوردن رؤیای نوعثمانی‌گری آنکارا از لیبی

ابراهیم کالین، سخنگوی ریاست جمهوری ترکیه، چندی پیش از سیاست‌ها و اهداف کشورش در لیبی گفت و مدعی شد که «ترکیه توازن را به لیبی بازگردانده و خواهان توقف درگیری‌ها در این کشور است و از هرگونه راه‌حلی که تمامیت ارضی لیبی را به‌عنوان یکی از اولویت‌های خود قرار بدهد، حمایت می‌کند.» این سخنان او به روشنی در قالب ادبیات دیپلماتیک متعارف بیان می‌شدند، اما او در بخش دیگری از سخنانش، به صورتی کوتاه گفت که «ما نمی‌خواهیم همان اشتباهات سوریه در این کشور رخ دهد.» این حرف کوتاه او نشان می‌دهد که آنکارا پرونده لیبی را نه از منظر دیپلماتیک متعارف، بلکه از جهت نامتعارف رقابت منطقه‌ای دنبال می‌کند و حضور خود را در لیبی بیش از هر چیز در تقابل با رقبای منطقه‌ای به خصوص عربستان سعودی و دو متحد دیگرش به نام‌های مصر و امارات متحده عربی ارزیابی می‌کند.

بازگشت رؤیایی

خلوصی آکار به همراه یاسر گولر، وزیر دفاع و رئیس ستاد کل ارتش ترکیه، در روزهای اخیر سفری به لیبی داشته‌اند تا بنا بر گزارش‌ها بر روند همکاری اطلاعاتی و عملیاتی بین ارتش ترکیه و ارتش تحت امر دولت وفاق ملی لیبی به رهبری فائز السراج نظارت کنند و با سر زدن به قرارگاه‌های نظامی و آموزشی مشترک، میزان توان عملیاتی موجود را مورد بررسی قرار بدهند. این سفری از پیش اعلام نشده بود. آکار در جریان این سفر مصاحبه‌ای با خبرنگار سرویس جهانی بی‌بی‌سی داشت و نکاتی بیان کرد که نشان می‌دهد او در سفر خود اهدافی بیش از برنامه‌های نظارتی اعلام شده را دنبال می‌کند. آکار علاوه بر تکرار سخنان کالین مبنی بر تأمین «امنیت و آسایش خواهر و برادران لیبیایی»، اشاره‌ای به روابط تاریخی دو طرف کرد که به‌زعم وی قدمت ۵۰۰ ساله دارد و گفت: «به منظور حفظ عدالت و براساس حقوق بین‌الملل، به شیوه‌ای که شایسته‌شان و شهرت اجدادمان باشد در لیبی خواهیم ماند.» او با این حرف به وضوح نشان داد که هدف ترکیه با توجه به حاکمیت تاریخی امپراطوری عثمانی بر این منطقه، قصد بازگشت رؤیایی به آن دوران را دارد و حضورش را از این منظر تاریخی می‌بیند. شاید بی‌جهت نباشد که این روزها، هزاران پست تبلیغاتی در توییتر و دیگر شبکه‌های اجتماعی ترکیه منتشر می‌شود و مضمون عمده آنها توجیه مداخله نظامی ترکیه در لیبی بر مبنای همین چشم‌انداز تاریخی است. در بسیاری از این تبلیغات، تصاویری از آرم‌های نظامی ترکیه دیده می‌شد که عکس‌هایی از مصطفی کمال آتاتورک به همراه عقاب، نخل و کاروان و شعارهای تاریخی نظیر «طرابلس غرب ۱۹۱۰» یا «بازگشت افسانه‌ای» بر آنها دیده می‌شود. مخالفان رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه، معتقدند که دولت هزاران کاربر را در شبکه‌های مجازی به کار گرفته تا برای مداخله نظامی در لیبی تبلیغ کنند، اما هر چه باشد، این تبلیغات نشان می‌دهد که آنکارا چه تصوری از حضور نظامی فعلی خود در لیبی دارد و چگونه می‌خواهد رؤیای یک قرن قبل را دوباره محقق سازد.

واقعیت‌های دشوار

آکار علاوه بر اشاره تاریخی، در این مصاحبه یک تصویر نمادین را هم به نمایش درآورد، به نحوی که مصاحبه خود را در مقابل بالگرد نظامی روسی انجام داد که به تازگی توسط نیروهای تحت‌حمایت ارتش ترکیه به غنیمت گرفته شده بود. شاید آکار با این کار می‌خواست دست‌کم یکی از غنائم قابل توجه را در جنگ‌های اخیر به نمایش گذاشته باشد، اما این بالگرد روسی به خوبی نشان می‌داد که ترکیه در لیبی فقط با نیروهای ارتش به اصطلاح ملی لیبی به رهبری ژنرال خلیفه حفتر یا حامیان عرب او از جمله مصر نمی‌جنگد، بلکه مقابل حمایت‌های روسیه از حفتر نیز قرار گرفته است. تاکنون گزارش‌های متعددی از حضور نظامی روسیه در لیبی منتشر شده که از اعزام جنگنده‌های پیشرفته گرفته تا دیگر تجهیزات نظامی تا نیروهای مزدور را در بر می‌گیرد، اما رودرویی ترکیه با روسیه در جنگ لیبی به معنای وضعیت بغرنج و معماگونه‌ای است که اردوغان با آن مواجه شده است. از یک سو، روسیه برای اردوغان متحد یا دست‌کم کارت بازی است که می‌تواند از آن برای فشار وارد کردن بر متحدان غربی در ناتو یا امریکا استفاده کند. سفرهای مکرر اردوغان به روسیه برای دیدار با ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه و خریدهای نظامی از روسیه از جمله خرید پر سر و صدای سامانه موشکی اس ۴۰۰ از جمله همین وجه از رابطه نزدیک اردوغان با پوتین است. از سوی دیگر، نیروهای تحت‌حمایت اردوغان و حتی واحدهای ارتش ترکیه در لیبی مقابل حمایت روسیه از حفتر قرار گرفته‌اند و می‌توان گفت که اردوغان در لیبی به نوعی درگیر جنگ نیابتی با پوتین شده است. بالگرد روسی پشت سر آکار گویای این جنگ نیابتی است و شاید آکار می‌خواسته بگوید که ما دست برتر را در این جنگ داریم، اما بمباران پایگاه الوطیه توسط هواپیماهای ناشناس نشان داد که وضعیت نیروهای ترکیه چندان باثبات نیست. این پایگاه طی پیشروی‌های ارتش وفاق ملی و حمایت‌های ترکیه در ۱۸ می از دست نیروهای حفتر گرفته شد و گفته می‌شود که ترکیه قصد دارد تا از این پایگاه برای استقرار جنگنده‌های اف ۱۶، هلیکوپترهای نظامی آتاک و هواپیماهای بی‌سرنشین خود استفاده کند. در واقع، استقرار در این پایگاه یکی از اهداف بلندمدت و استراتژیک ترکیه برای تحقق «بازگشت افسانه‌ای» آنکاراست، جدای از اینکه ترکیه در نظر دارد پایگاه دریایی مصراته را نیز در اختیار بگیرد تا تسلط دریایی و هوایی خود را بر منطقه تضمین کند.

آزمون جنگ نیابتی

حمله جنگنده‌های ناشناس به پایگاه الوطیه یک روز بعد سفر آکار و مصاحبه او در کنار هلیکوپتر روسی انجام شد. هر چند که گفته شده این جنگنده‌ها فاقد علائم شناسایی بودند، اما شاید روسیه خواسته با این حمله پیامی به آکار و در پاسخ به آن مصاحبه و حرکت نمایشی او داده باشد. به عبارت دیگر، حمله جنگنده‌ها و تخریب سامانه‌های پدافند هوایی هاوک و اخلالگر الکترونیکی کورال به نوعی ضرب شست روسیه در جنگ نیابتی‌اش با ترکیه بوده است. با این حال، مشکل ترکیه در این جنگ نیابتی تنها منحصر به تقابلش با روسیه نمی‌شود، بلکه بخش قابل توجهی از این جنگ چگونگی تأمین نیروی لازم برای آن است. هنوز آمار مشخصی از میزان نفرات ارتش ترکیه در لیبی و نیروهای عربی منتشر نشده تا معلوم شود آنکارا عمدتاً چه تعداد نیرو از سوریه به آن کشور فرستاده است. برخی از گمانه‌زنی‌ها حاکی از این است که ترکیه تاکنون حدود ۱۵ هزار و ۳۰۰ جنگجوی سوری را به لیبی اعزام کرده و حدود ۵ هزار و ۲۵۰ نفر از این نیروها تاکنون از لیبی بازگشته‌اند. به نظر می‌رسد ترکیه نیاز بیشتری برای جذب این نیروها دارد و به همین دلیل نیز از طریق ارائه پیشنهادهای مالی و بهره‌برداری از وضعیت معیشتی سخت آوارگان سوری سعی در جذب نیرو دارد. تلاش ترکیه در حالی است که برخی از این نیروها تاکنون از جبهه جنگ لیبی فرار کرده‌اند تا بتوانند خود را به اروپا برسانند. در مقابل، حامیان حفتر توانسته‌اند نیروی مورد نیاز او را از سودان و دیگر کشورهای آفریقایی تأمین کنند و در این میان، امارات بیش از همه نقش فعالی را بر عهده داشته است. در هر صورت، عرصه لیبی و تأمین نیازمندی‌های جنگ نیابتی آزمون بزرگی در پیشروی آنکاراست تا بتواند بعد از قریب یک قرن رؤیای خود را برای بازگشت به شمال آفریقا محقق سازد.

نگاه

فرصت‌های افول هژمونی امریکا

واگذاری نقش رهبری جهان از سوی امریکا مزایایی خواهد داشت که مهم‌ترین آن از میان رفتن حاکمیت جهانی «از بالا به پایین» است که فقط شمار اندکی از کشورها را در اولویت قرار می‌داد، آن هم به بهای منافع سایر کشورهای جهان. افول هژمونی امریکا فرصت‌های تازه‌ای را برای حاکمیت جهانی نظام‌های دموکراتیک نامتمرکز فراهم می‌کند که شامل همکاری حقیقی میان گروه چشمگیری از کشورها خواهد بود. به جای دنیایی که تحت حاکمیت یک هژمون است، زمان برخورداری از دنیایی فرارسیده که مدیریت آن را کلوب‌های جهانی به عهده خواهند گرفت.

طبق نظریه ثبات هژمونیک، یک مکتب فکری پیشرو در روابط بین‌الملل، یک اقتصاد جهانی باز و لیبرال مستلزم حضور یک کشور برتر است که ظرفیت و اراده رهبری و استیلا بر سایر کشورها را داشته باشد. قدرت هژمون ارائه‌دهنده قوانین حاکم بر نظام بین‌المللی است و با قدرت نظامی‌اش، ثبات و اعتبار این نظام را تضمین می‌کند، اما با افول هژمون، این نظام بی‌ثبات شده و سرانجام فرو می‌پاشد.

امریکا مدت‌ها پیش از همه‌گیری کووید ۱۹، شانه خالی کردن از مسئولیت و تعهدات هژمونیکش را شروع کرده بود و در نبود رهبری جهانی امریکا، این پرسش مطرح است که آیا چین، پرکننده خلأ رهبری جهانی خواهد بود؟ این در حالی است که تلاش‌های چین برای گرفتن جای ایالات متحده با گام‌های ناشیانه همراه است. اقدامات گوناگون چین، حتی در کمک‌رسانی به قربانیان کروناویروس، نشان می‌دهد که این کشور به جای متحدکردن جهان زیر چتر رهبری‌اش، بیشتر به فکر منافع خودش است.

امیدها برای اصلاح و سازمان‌دهی دوباره سازمان ملل و ایفای نقش رهبری از سوی این نهاد هم به جایی نرسیده است؛ چراکه بدون اراده و تمایل پنج عضو برتر این نهاد بین‌المللی- چین، امریکا، روسیه، فرانسه و بریتانیا- چنین هدفی عملی نمی‌شود و این کشورها تمایلی به اصلاحات ندارند؛ چراکه نمی‌خواهند کنترلشان بر این سازمان را از دست بدهند. از این رو به نظر می‌رسد که بحران فقدان رهبری جهانی فرصتی باشد برای گذار نظم جهانی از سلطه یک کشور واحد یا تعداد اندکی از کشورها به یک سیستم برابر و هم‌تراز از حاکمیت جهانی. زمان آن فرا رسیده است که به انتظار برای ظهور یک هژمون و نجات جهان پایان دهیم و به جای آن تلاش کنیم که از طریق کلوب‌های جهانی مستقل به حل مشکلات جهان بپردازیم.

کلوب‌های جهانی، شکلی از حاکمیتی هستند که بر پایه اصولی مشابه اصول هر کلوب دیگر فعالیت می‌کنند: کشورها داوطلبانه به یک ائتلاف می‌پیوندند تا از مزایا و عضویت آن برخوردار شوند و در ازای آن توافق می‌کنند که به برخی شروط پایبند باشند. هر کشور پیشرو می‌تواند کلوب خودش را راه‌اندازی کند تا بتواند به اهداف مشترک دست یابد. اعضای کلوب می‌توانند با محروم کردن اعضای ناقض قوانین از مزایای عضویت، یکدیگر را تادیب کنند. ایده تمرکززدایی از حاکمیت جهانی و چرخش به ائتلاف‌های متشکل از کشورهای همفکر، ایده‌ای تازه نیست. اغلب قوانین بین‌المللی اکنون بر پایه این اصل منافع مشترک و اجرای نامتمرکز عمل می‌کنند، اما همه‌گیری اخیر می‌تواند به روند کناره‌گیری حاکمیت جهانی از یک بازیگر هژمون یا نهادهای جهانی شتاب بدهد.

تولید واکسن برای کووید ۱۹ بهترین فرصت است تا این روش از حاکمیت جهانی در آن به‌کار گرفته شود. بهترین راه تولید محصولات جهانی، از جمله واکسن کروناویروس، این است که به جای تولید مستقیم آنها توسط هر یک از کشورها، کلوب‌هایی برای پشتیبانی یا تولید مواد تشکیل‌دهنده کالاهای جهانی ایجاد شود.

در مسیر تولید واکسن کووید ۱۹، اعضای چنین کلوبی نه‌تنها منابعشان را به اشتراک می‌گذارند، بلکه زیرساخت‌های لازم برای تولید این واکسن را هم ایجاد می‌کنند. به محض کشف واکسن، اعضای کلوب می‌توانند به سرعت از زیرساخت‌هایشان برای تولید واکسن استفاده کنند. به این ترتیب جنبه اخلاقی تولید واکسن هم بدون ایراد خواهد بود، چراکه کلوب ماده شیمیایی تشکیل‌دهنده واکسن را به‌طور رایگان در اختیار جهان قرار می‌دهد، اما کشورهای غیر عضو از آنجا که زیرساخت‌ها را فراهم نکرده‌اند، زیان چشمگیری را متحمل خواهند شد. از رویکرد کالاهای کلوبی می‌توان در سایر مسائل مهم از جمله تأمین امنیت کشورها هم استفاده کرد. ناتو نمونه خوبی برای این نوع از کالاهای کلوبی است. در شرایطی که قدرت‌های بزرگ تمایلی برای کنشگری ندارند، می‌توان این کلوب‌ها را شکوفا کرد.

مثلاً در زمینه امنیت سایبری بسیاری از کشورهای جامعه بین‌الملل باور دارند که باید در زمینه هکرهای کامپیوتری قوانینی تنظیم شود، اما روسیه، چین و امریکا هنوز نتوانسته‌اند بر سر این قوانین به توافق برسند. از این رو، در زمینه تدوین قوانین جهانی برای فضای سایبری پیشرفتی حاصل نشده است. ایجاد کلوب‌های سایبری می‌تواند کشورهای همفکر را برای خروج از این بن‌بست گردهم آورد. گروه‌های مختلف می‌توانند قوانین ویژه خودشان را برای فعالیت‌های مناسب در فضای سایبری ایجاد کنند. کلوب‌ها با محدود کردن دسترسی ناقضان این قوانین به شبکه‌های اعضا، قوانین تدوین شده را اجرا خواهند کرد.

کلوب‌های جهانی، فرصت ایجاد ائتلاف‌های چرخشی بین کشورها و پیگیری منافع مشترکشان را از طریق همکاری فراهم می‌کنند. قوانین کلوب‌ها را نه یک هژمون، بلکه اعضای کلوب با محروم کردن بازیگران بد از مزایای عضویت اجرا می‌کنند. یکی از مزایای حاکمیت نامتمرکز این است که هر کشوری، برای تشکیل یک کلوب تشکیل بدهد به هژمون نیاز ندارد؛ فقط به یک ایده خوب نیاز دارد.

اونا هاتاوای (Oona Hathaway)
اسکات شاپیرو (Scott Shapiro)
فارین پالیسی، ۴ ژوئن ۲۰۲۰
ترجمه (خلاصه شده): اداره کل رسانه‌های خارجی